

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

VI. De causis excusantibus ab irregularitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

nem non potest, vt intelligatur si est in mora petendi dispensationem, vel desperatus est à dispensatione breui tempore obtinenda. Bonac. *disp. 7. p. 4. num. 10.* Coninch. *disp. 17. dub. 1. num. 5.* Paul. Layman. *lib. 1. tr. 5. par. 5. c. 1. coroll. 3.* Gaspar Hurtado *de irregulari. difficult. 5. n. 21. & alii.*

22. Cerum tamen est ex delicto homicidij voluntarij venire priuandum irregularem beneficij obtentis ex dicto decreto Conc. Trident. *sess. 14. cap. 7.* Sicuti etiam venit priuandus ob hæresim, ob simoniam, aliãque similia delicta. Penfionibus verò arbitrio iudicis relinquuntur spectata delicti qualitate, nam in iure harum priuatio irregulati indicta non est, vt decisum à sacra Cardinalium congregatione referunt Riccius *de cels. 524.* Barbosa *in dicto loco. Conc. Trident. Suar. *disp. 44. sect. 4. num. 34.* Bonac. *disp. 7. p. 4. n. 11.**

13. Ex dictis infero primò irregularitatem superuenientem clerico beneficiato non priuare ipsùm fructibus beneficij, neque priuandum esse per sententiam, si muerat quæ ratione beneficij tenebatur exercere, per se, vel per alium exercitum siquidem beneficij titulum retinet, & ius habet petendi illius fructusposito mueris exercitio, sicuti alijs relatis docuit Suar. *disp. 40. sect. 2. num. 20.* Coninch. *disp. 18. dub. 1. n. 5.* Filliuc. *tract. 19. n. 69.* Bonac. *disp. 7. punct. 4. n. 10.* Paul. Layman. *lib. 1. sum. tract. 5. par. 5. cap. 1. n. 1. coroll. 3.*

14. Secundò infero irregularitatem beneficiato, seu iudici superuenientem non priuare ipsùm iurisdictione aliqua ad forum contentiosum pertinente, ideòque poterit excommunicare, eligere, & beneficia conferre, sicuti poterit antequam in irregularitatem incidere, nam cum hæc irregularitas non deiciat irregularem à beneficio, vel officio, neque etiam deicit ab illius usu: vt ex communi docuit Suar. *disp. 40. sect. 2. num. 12. & 24.* Filliuc. *tract. 19. num. 74.* Bonacina *disp. 7. de irregulari. pun. 4. n. 12.* sed præcipue 17. Coninch. *disp. 18. dub. 1. num. 7.* Paul. Layman. *tract. 5. par. 5. cap. 1. num. 1. coroll. 2.* Et colligitur ex cap. *tamra de excessib. prelator.* Vnde Parochus licet poterit assistere matrimonio, & assistendi licentiam concedere, imò licet etiam poterit facultatem dare reliqua Sacramenta ministrandi, ipse verò ministrare ea non poterit non ex defectu iurisdictionis, sed quia vsu ordinis ob irregularitatem priuatus est. Quapropter si quis bona fide irregulari etiam denunciato suã peccata fateatur, poterit ab eo absolutioem validè recipere, si aliàs habebat iurisdictionem absoluendi, nam ex vi irregularitatis dicta iurisdictione ipso iure non priuatur, tamen illius vsus ei interdicitur.

Dices, omnis iurisdictione Ecclesiastica competit Clerico quã Clericus est, sed per irregularitatem à clericatu deicitur, ergo deicitur à iurisdictione competente ei ratione clericatus? Respondeo clericatum requiri tanquam conditionem, vt subiectum capax sit iurisdictionis, illa tamen concessa illius non est actus ordinis, ac proinde per irregularitatem non prohibetur.

15. Tertio infero ligatum irregularem ex delicto, si noluit, vel non possit impetrare dispensationem posse renuciare beneficium in fauorem tertij, ac si nullam irregularem contraxisset etiam pendente lite, & accusatione facta de irregularitate; quia vsque quo accedit sententia, & condemnatio retinet ius in beneficium, vt docuerunt Panormit. in *c. nisi cum pridem num. 1. de renuciati.* Coninch. *Clement. si sup. ius. 2. p. 8. 3. num. 7.* Felin. in *cap. inquisitionis. col. 3. de accusationib.* Ludouic. Gom. in *regula de annali possess. q. 42. num. 3.* Sayrus *lib. 6. cap. 2. num. 14.* Suarez *disp. 40. sect. 2. num. 19.* & alij apud ipsos.

16. Dubitat tamen Couarru. *dicto §. 3. num. 7.* an si durante accusatione irregularitatis impetret aliquis beneficium irregularem casu quo per sententiam illo priuetur, possit irregularem consensu huius imperationis beneficium in fauorem alterius, vel absolutè antequam per sententiam condemnetur, renuciare? Negat Dominic. *conf. 105.* & Ant. de Butrio *conf. 43.* eo quòd hæc renuciatio cederet in præiudicium eius cui est ius per gratiam quæsitum. Et deinde est in fraudem gratiam obtinentis. Ergo nulla ex Textu in *cap. si te præbendam de renuciati. in 6.* vbi aliquis obtinuit à Sede Apostolica rescriptum de prima præbenda vacatura, cuius rescripti consensu alius præbendam renuciavit tenem præbendam, vt obtinenti gratiam conferretur, & priuaretur, pingui proximè vacatura. Respondet Pontifex non teneri admittre illam reuocem præbendam, si de fraude confiteretur, sed conferendam ei esse pinguem præbendam secundò vacantem, quia illa renuciatio ei obesse non potest. Siquidem non vacauit illa præbenda tenus ordinario modo, sed ex malitia.

Nihilominus tamen in nostro casu existimat Couarru. plures referens, & Molina *tract. 3. de iust. disp. 78. num. 2.* optimè posse præfatum irregularem non obtinere prædicta imperatione renuciare suam præbendam, in hoc enim nullam fraudem committit, siquidem vitur iure suo, & vt sibi consular, non autem vt noceat imperanti, renuciacionem præstat. Secus contingit in *dicto cap. si te præbendam*, quia ibi ceruit manifeste fraus.

Præterea quia etiam in casu illius Textus renuciatio præbendæ non annullatur, sed statuitur, illa non obstante non præcludi viam ad obtinendam præbendam pinguiorem, quia gratia facta erat de prima præbenda vacante ordinario modo, & non ex malitia, & in fraudem impetrantis.

Ad illud verò quod dicebatur de iure quæsitò facillè respondeatur, impetrans namque non habet ius quæsitum absolutè, sed conditionale, & incertum (hoc est) sub conditione si per sententiam priuetur, cui iuri bene potest derogari per renuciacionem. Sicuti probat Couarru. supra relato Ludouico Gomezio in *regula de annali possess. q. 42. & in reg. de non tollendo iura quæsitò. q. 3.* Deinde aduertit Couarru. in *dicta Clement. si sup. ius. 2. p. 3. num. 7.* facta hac renuciacione non posse iudicem procedere ad priuacionem beneficij, quia inuitis est talis processus, cum beneficium non possideat ille aduersus quem sententia ferenda est: atque ita refert placuisse Rotæ in *novis decis. 491.* & Ludouic. Gomez *regula de annali possess. q. 42. num. 5.*

PUNCTVM VI.

De causis excusantibus ab irregularitate incurrenda.

1. Si excuseris à delicto cui est irregularitas annexa, vel si ignores legem Ecclesiasticam specialiter irregularitatem indicientem, excusaris ab irregularitate.
2. Communis sententia negat te esse excusatum ab irregularitate delicto annexa, si agnoscas delictum Ecclesiastica lege esse prohibitum, tamen si ignores sub pena irregularitatis prohibitum esse.
3. Probabile est excusatum esse ab irregularitate, si probabiliter ignores lege Ecclesiastica tuo delicto annexam esse.

Certum est, te excusatum esse ab irregularitate delicto annexa, si excuseris à delicto mortali, nam cum hæc sit gravissima pena, peccatum mortale ad sui incursionem requirit. Quinimò existimo probabilius, si ignores lege Ecclesiastica specialiter prohibitum esse delictum cui irregularitas annexa, te excusatum esse ab illius incursione, Vti docuit *tract. 2. de peccatis disp. 1. pun. 17.* & præterea relatus docet Coninch. *disp. 18. de irregulari. dub. 4. conclus. 1.* & probari potest ex *cap. 2. de constitutionib. in 6.* vbi deciditur non ligari constitutionibus ordinariorum illas ignorantes, hoc est non ligari quoad penam illis legibus incurritam; quia æquum non est æquali penã punire transgressorem legis ex ignorantia, ac ex malitia, siquidem ignorantia à transgressione culpabilè legem excusat. Quæ decisio à fortiori procedit in constitutionibus Pontificijs. Secundò probatur ex *cap. propositi sit 82. dist. vbi Clerici luxuriosi sibi illud delictum sub pena de positionis per legem Ecclesiasticam prohibitum esse venia digni sunt, neque ea pena afficiuntur, sed alia mitiori arbitrio iudicis.* Ergo ignorantia legis Ecclesiasticæ excusat ab illius transgressionibus, & à pena ei annexa. Tertio penalis irregularitas plerumque ab Ecclesia indicitur in penam in obedientia, & contumacia aduersus Ecclesiam, siquidem superadditur violationi censurarum, quæ inobedientiam & contumaciam requirunt. At inobedientia, & contumacia in Ecclesiam stare non potest postquam ignorantia legis Ecclesiasticæ. Ergo &c.

Quod si dicas irregularitatem non tam in penam delicti, quam ob decentiam Ecclesiastici status indici, cui decentia obstat delictum. Vg. homicidij, tamen ignoretur lege Ecclesiastica sub pena irregularis prohibitum esse? Respondeo esto ob decentiam status Ecclesiastici inducatur irregularitas, at quia simul inducitur in penam obedientiæ Ecclesiasticæ violatæ, ea de causa locum habere non potest cessante inobedientia, quæ sine dubio cessat postquam legis Ecclesiasticæ ignorantia.

Difficultas verò est, an si probabiliter ignores irregularitatem delicto annexam esse, tamen scias Ecclesiastica lege esse prohibitum ab ea irregularitate excusaris? Communis sententia negat ignorantiam huius penæ excusare delinquentem ab illa incurrenda. Quod docent omnes qui de excommunicatione, suspensione, & interdicto affirmant, quos refert Couarru. *cap. alma mater. 1. p. 8. 10. numero 9.* & vltra illos specialiter de irregularitate tradunt Suar. *de censur. disp. 40. sect. 5. num. 9.* Corduba in *quæst. lib. 1. q. 2. 5. vers. item secundò.* Ludouic. Lopez. *2. p. instrutor. vbi de excommunicat. cap. 13. ad 3.* Auila *7. p. disp. 2. dub. 7. conclus. 2.* Gab. Vazq. *de excommunicat. dub. 16.* Gaspar Hurtado *de irregulari. difficult. 8. num. 29.* Mouentur quia ignorantia penæ non videtur excusare ab illius incursione, aliàs plurimi delinquentes à penis per legem statuti excusarentur.

Deinde irregularitas non est pena medicinalis, quæ illius cognitionem requirit, sicuti sunt censure, & esto ad reprimendam inobedientiam, & contumaciam in Ecclesiam iue-

rit apposita, non inde infertur scientiam huius pœnæ necessariam fore: nam inobedientia, & contumacia non ex pœnâ impositâ cognitione, sed ex cognitione legis, illiusque transgressione contingit.

Adde si ad incurrendam irregularitatem necessarium foret cognoscere eam pœnam delicto annexâ. Ergo homicidia ignorans pœnam nulla irregularitate teneretur, sed liberè pòssit ad ordines promoveri. Hoc autem fallum videtur, siquidem iudex iussit eum morti tradens irregularitatem contrahit, tamen si ignoret irregularitatem suo facto impositam esse, eo quòd dedecet Christi esse ministrum qui alium vitam privavit; sed hæc indecentia efficacius urget in eo qui iniussit, & iniquè alium occidit; ergo irregularis erit, tamen si ignoret suo delicto irregularitatem esse impositam.

Verùm etiâ hæc sententia tenenda sit ut communis, & in praxi recepta, nihilominus contraria scilicet ignorantem probabiliter pœnam irregularitatis suo delicto esse impositam excusari à dicta irregularitate probabilis est, ut docuit Sanch. lib. 9. disp. 3. 2. num. 21. Coninch. disp. 18. dub. 4. num. 37. Suar. disp. 4. de censur. sect. 9. num. 22. Bonac. t. 1. disp. 1. de censur. q. 2. pun. 1. num. 13. & docuerunt absolute Hostiens. cap. 2. nobis et. de sentent. excommunicat. vers. addo. Sylvest. verbo ignorantia q. 8. dicto 1. juncto dicto 3. Navar. cap. 27. numero 274. vers. 13. Philarc. de officio Sacerdotis. t. 1. p. 1. lib. 3. cap. 4. §. tertio obicitur. Manuel. t. 1. sum. in 2. edit. cap. 195. numero 3. & tanquam probabile defendimus tract. 2. de peccatis dispur. 1. punct. 17. num. 6. Ratio ea est, quia committens aliquid delictum solum subditur pœnis tali delicto proportionatis, non tamen aliis pœnis extraordinariis, & quæ delicti gravitatem secundum se videntur excedere, quæque imponuntur ab Ecclesia, vel republica ob vitandum delicti frequentem usum, vel ob aliam causam.

Quocirca etsi consensus delinquentis in pœnam non requiritur ad sustinendam illam; requiritur tamen consensus illius in culpam, prout, est causa talis pœnæ: seu prout continet talem pœnam, quod fieri nequit absque notitia pœnæ, quando pœna est extraordinaria. At irregularitas quæ delicto annexitur censenda est pœna extraordinaria delicti, siquidem obligat delinquentem, ut eam in se exequatur, ergo censeri non debet incurri ab ignorante legem sub tali pœna esse latam, & ex his soluitur fundamentum num. precedenti relatum. Non enim est inopponens, quod multi ab hac pœna in foro conscientie excusantur, sicut excusantur à censuris, cum in eo foro adversus legem Ecclesiasticam completè non delinquant ignorando pœnam extraordinariam, sub qua lex lata est. Neque item est conveniens quod iudex ignorans suo facto irregularitatem annexit eam contrahat, non tamen eam contrahat homicida ignorans irregularitatem suo delicto annexit, quia irregularitas iudici non in pœnam, sed ob decentiam posita est: at homicida tum ob decentiam, tum in pœnam delicti irregularitas indicitur quæ irregularitas gravior est, & difficultior dispensationis, ac proinde non est mirum, ut cognitionem legis eam indicentis exposulet.

PUNCTUM VII.

De relaxatione irregularitatis.

1. Baptismo nulla irregularitas tollitur.
2. Professione religionis irregularitas orta ex defectu natalium tollitur.
3. Pontifex relaxare omnem irregularitatem sua dispensatione potest.
4. Episcopus relaxare irregularitatem nequit, nisi ei à Pontifice fuerit concessum.
5. Explicatur concessio in Trident. facta cap. 6. sess. 24. de reformat.
6. Episcopus non potest ex vi huius concessionis hanc potestatem exercere in non subditum.
7. Qui nomine Episcopi venians intelligendi in dicto decreto.
8. Qui nomine subditi intelligantur.
9. Non est opus ad hanc dispensationem concedendam, ut Episcopus in sua diocesi assistat.
10. Ut hanc dispensationem concedat, delictum debet esse occultum. Et qualiter hoc intelligatur.
11. Deinde non debet esse ad forum consentio sum deductum.
12. Si reus ex defectu plena probationis, vel falsis probationibus absolutus fuerit, absoluti ab Episcopo potest.
13. Si vero delictum in iudicio probatum integre fuerit, & reus condemnatus, & punitus, verius existimo non posse in hac irregularitate Episcopum dispensare, etsi alij contrarium censent.
14. Hac dispensandi potestas pro utroque foro prodest.
15. Hac potestas delegabilis est.
16. Si dispensatio concedenda est plurimum irregularitatum, omnium mentio facienda est.

17. Exceptio à potestate dispensandi stricte interpretanda est.
18. Episcopus conficiens irregularitatis in qua dispensare potest, si admittat irregularitatem ad ordines suscipiendos, vel beneficium, dispensare cum illo censetur.
19. Dispensatus ad ordines, non censetur ad beneficium.
20. Dispensatus ad ordines ad solos minores dispensatus censetur, nisi minoribus initiatus fuerit.
21. Episcopus litteras dimissorias ad ordines concedens, non censetur concedere potestatem dispensandi.

Tripliciter va docent Doctores irregularitatem relaxari posse, Baptismo. Professione religionis, & dispensatione. Baptismo namque si rectè consideretur nulla irregularitas tollitur, quia nulla est quæ Baptismum precedat. Omnis enim irregularitas iure Ecclesiastico inducta est, quod nullam vim habet in eos qui sunt extra Ecclesiam, ut fateatur omnes. Sunt tamen aliqui defectus, qui post Baptismum remanent in Baptizato, & ratione illorum constituitur baptizatus irregularis. Primb, si ante Baptismum bigamus fuerit, quia non potest perfectè significare unionem Christi cum Ecclesia. Et quamvis in hoc casu fuerit inter Augustinum, & Hieronymum controversia, iam sententia Angulini prævaluit, relata in cap. Accutus 26. distindt. & cap. 3. quis videtur el. 1. 34. dist. & pluribus exornat Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 5. cap. 6. num. 8. Secundò si post Baptismum claudus, cæcus, & aliæque corporis deformitates præstet. Tertio si sit illegitimus, quia defectus hic Baptismo non aboletur, sed post Baptismum perseverat. Ut docet Sylvest. verbo baptizatus, num. 2. Sa. 1. lib. 7. cap. 13. num. 21. Layman. dicto cap. 6. num. 9. Quarto si ex delicto commissio ante Baptismum infamia aliqua orta sit, quæ adhuc post Baptismum perseveret. Sed infamiam facti nullam credo post Baptismum perseverare; quia Baptismo perfectè delictum aboletur, & consequenter, infamia ei annexa. Sicuti tradit Henric. lib. 14. cap. 17. numero 2. Sayrus cap. 13. num. 2. Layman. supra. Item dicendum est de infamia orta ex officio vili exercitio, quæ officio depolito cessare debet. Secus vero dicendum censetur de infamia iuris, quæ ex sententia condemnatoria procedit, hæc enim ex se perpetua est, neque Baptismo purgatur, ut docuit Suarez disp. 48. sect. 2. Gaspar Hurtado de irregular. dist. 20. Cæteræ vero irregularitates etiam ex homicidio voluntario sine iniusto, siue iusto necessandè exigunt, ut post Baptismum præstentur facta, quibus annexantur. Sicuti docet Henric. lib. 14. cap. 17. num. 2. Maiol. lib. 5. de irregular. cap. 5. num. 11. Sayrus lib. 7. cap. 13. num. 2. Coninch. dispur. 18. dub. 2. in fine. Layman. dicto c. 6. in fine, & subditque rationem, quia per Baptismum quasi in alterum virum homo mutatur, Christusque tanquam agni mansuetudinem induere tenetur.

Secundò aboletur Professione religionis, seu emissione votorum in religione approbata irregularitas orta ex defectu natalium in ordine ad suscipiendos ordines, manente inhabilitate ad dignitates, & prælaturas. Sicuti multis rebus docet Sanch. lib. 7. de matr. disp. 86. num. 4. Suar. disp. 41. sect. 1. num. 3. Sayr. lib. 7. cap. 13. num. 9. Henric. lib. 14. cap. 17. num. 2. Navar. c. 27. num. 20. 1. Maiol. lib. 5. cap. 5. num. 13. Coninch. disp. 18. dub. 4. conclus. 2. Bonac. t. 1. disp. 7. q. 5. pun. 2. num. 4. Paul. Layman. lib. 1. tract. 5. par. 5. cap. 1. vers. circa finem. Et colligitur ex cap. 11. de filiis presbyterorum: Juncto cap. finali eodem tit. Et ibi Glossa finalis. Solent autem ferè omnes religiones privilegia habere, ut eam religiosi etiam si defectum natalium habeant, in Prælatos eligi possint: Sicuti notavit Sayrus dicto cap. 13. num. 9. & habetur in nostris privilegiis verbo dispensatio. §. 2. Et quamvis Sotus in 4. dist. 25. q. 2. artic. 3. columna 3. affirmet vsu receptum esse omnem irregularitatem per religionis ingressum tolli, excepta bigamia, & ea quæ oritur ex homicidio voluntario, id Doctores communiter reprobant, hinc commune spectatur; quia in eo nullum est fundamentum huius relaxationis: Sicuti aduertunt Suar. Sanch. Sayrus, Coninch. Layman & alij locis allegatis. Ac si spectentur privilegia religioni concessa, etsi de facto in ipsa Professione irregularitates non relaxent, attamen potestatem concedunt ea relaxandi. Sicuti in Societate conceditur facultas pro foro conscientie Præposito Generali quamlibet irregularitatem siue bigamiæ siue homicidij voluntarij relaxandi, ut constat ex compend. privilegior. verbo dispensatio. §. 4. & alius. Quinimo omnibus religionibus Mendicantibus concessum est privilegium relaxandi irregularitatem etiam homicidij voluntarij; dummodò notoria non sit ex privilegio Martini V. cuius meminit Man. Rodrig. t. 1. q. regular. q. 24. art. 12. Illud est certum ingressum religionis præstare causam ut facilis in irregularitate dispensetur, in qua forte dispensatio non esset concedenda.

Tertio relaxatur irregularitas dispensatione. Et quidem Pontificem posse omnem irregularitatem relaxare, constans est sententia, cum ab ipso ortum haberit, non tamen solet facile in irregularitate bigamiæ propriæ dispensare, cum hæc irregularitas ab Apostolica traditione descendat. Neque